विकिरोपरि। सवस्त्रे कलसे भूयः पूजयेदच्युतं श्रियम्। योगे योगेति मन्त्रेण (१) न्यसेच्छय्यान्तु मण्डले। कुशोपरि तूलिकाञ्च शय्यायां दिग्विदिक्षु च। विद्याधिपान् यजेद्विष्णुं मधुघातं त्रिविक्रमम्। वामनं दिक्षु वाय्वादौ श्रीधरञ्च हृषीकपम्। पद्मनाभं दामोदरमैशान्यां स्नानमण्डपे। अभ्यर्च्य पश्चादैशान्यां चतुष्कुम्भे सवेदिके। स्नानमण्डपके सर्वद्रव्याण्यानीय निःक्षिपेत्। स्नानकुम्भेषु कुम्भांस्तांश्चतुर्दिक्ष्वधिवासयेत्। कलसाः स्थापनीयास्तु अभिषेकार्थमादरात्। वटोदुम्बरकाश्वत्थांश्चम्पकाशोकश्रीद्रुमान्। पलाशार्जुनप्लक्षांस्तु कदम्बबकुलाम्रकान्। पल्लवांस्तु समानीय पूर्वकुम्भे विनिःक्षिपेत्। पद्मकं रोचनां दूर्वां दर्भपिञ्जलमेव च। जातीपुष्पं कुन्दपुष्पञ्चन्दनं रक्तचन्दनम्। सिद्धार्थं तगरञ्चैव तण्डुलं क्षणे न्यसेत्। सुवर्णं रजतञ्चैव कूलद्वयमृदन्तथा। नद्याः समुद्रगामिन्या विशेषात् जाह्नवीमृदम्। गोमयञ्च यवान् शालींस्तिलांश्चैवापरे न्यसेत्। विष्णुपर्णीं श्यामलतां भृङ्गराजं शतावरीम्। सहदेवीं महादेवीं बलां व्याघ्रीं सलक्ष्मणाम्। ऐशान्यामपरे कुम्भे माङ्गल्यान्विनिवेशयेत्। वल्मीकमृत्तिकां सप्तस्थानोत्थामपरे न्यसेत्। जाह्नवीवालुकातोयं विन्यसेदपरे घटे। वराहवृषनागेन्द्रविषाणोद्धृतमृत्तिकाम्। मृत्तिकां पद्ममूलस्य कुशस्य त्वपरे न्यसेत्। तीर्थपर्वतमृद्भिश्च युक्तमप्यपरे न्यसेत्। नागकेशरपुष्पञ्च काश्मीरमपरे न्यसेत्। वैदुर्यं विद्रुमं मुक्तां स्फटिकं वज्रमेव च। एतान्येकत्र निःक्षिप्य स्थापयेद्देवसत्तमम्। नदीनदतडागानां सलिलैरपरं न्यसेत्। एकाशीतिपदे चान्यान्मण्डपे कलसान् न्यसेत्। गन्धोदकाद्यैः सम्पूर्णान् श्रीसूक्ते(२)नाभिमन्त्रयेत्। यवं सिद्धार्थकं गन्धं कुशाग्रं चाक्षतं तथा। तिलान् फलं तथा पुष्पमर्घ्यार्थं पूर्वतो न्यसेत्। पद्मं श्यामलतां दूर्वां विष्णुपर्णीं कुशांस्तथा। पाद्यार्थं दक्षिणे भागे मधुपर्कं तु दक्षिणे। कक्कोलकं लवङ्गं च तथा जातीफलं शुभम्। उत्तरे ह्याचमनाय अग्नौ दूर्वाक्षतान्वितम्। पात्रं नीराजनार्थं च तथोद्वर्त्तनमानिले। गन्धपुष्पान्वितं पात्रमैशान्यां पात्रके न्यसेत्। सुरामांसीं चामलकं सहदेवीं निशाद्वयम्। षष्टिदीपान्न्यसेदष्टौ न्यसेन्नीराजनाय च। शङ्खं चक्रञ्च श्रीवत्सं कुलिशं पङ्कजादिकम्। हेमादिपात्रे कृत्वा तु नानावर्णादिपुष्पकम्" ५७अ०

(१) ("योगे योगे तवस्तरां वाजे वाजे हवामहे। सखाय इन्द्रमूर्तये" ऋ०१।३०।७)

(२) श्रीसूक्तं हिरण्यवर्णामित्यादि पञ्चदशर्चं ऋग्वेद परिशिष्टोक्तं तुलादाना० १६५ पृष्ठादौ दृश्यम्।

"ऐशान्यां जनयेत् कुण्डं गुरुर्वह्निञ्च वैष्णवम्। गायत्र्याष्टशतं हुत्वा सम्पातविधिना घटान्। प्रोक्षयेत् कारुशालायां शिल्पिभिर्मूर्तिपैर्व्रजेत्। तूर्यशब्दैः कौतुकञ्च बन्धयेद्दक्षिणे करे। विष्णवे शिपिविष्टाय (१) ऊर्णासूत्रेण सर्षपैः। पट्टवस्त्रेण कर्तव्यं देशिकस्यापि कौतुकम्। मण्डपे प्रतिमां स्थाप्य सवस्त्रां पूजितां स्तुवन्। नमस्तेऽर्चे! सुरेशानि! प्रणीते! विश्वकर्मणा। प्रभाविताशेषजगद्धात्रि! तुभ्यं नमो नमः। त्वयि सम्पूजयामीशे नारायणमनामयम्। रहिता शिल्पिदोषैस्त्वमृद्धियुक्ता सदा भव। एवं विज्ञाप्य प्रतिमां नयेत्तां स्नानमण्डपम्। शिल्पिनन्तोषयेद्द्रव्यैर्गुरवे गां प्रदापयेत्। चित्रं देवेति (२) मन्त्रेण नेत्रे चोन्मीलयेत्ततः। अग्निर्ज्योतीति (३) दृष्टिञ्च दद्याद्वै भद्रपीठके। ततः शुक्लानि पुष्पाणि घृतं सिद्धार्थकं तथा। दूर्वां कुशाग्रं देवस्य दद्याच्छिरसि देशिकः। मधुवातेति (४) मन्त्रेण नेत्रे चाभ्यञ्जयेद् गुरुः। हिरण्यगर्भमन्त्रेण(५) इमं मेति(६) च कीर्त्तयेत्। घृतेनाभ्यञ्जयेत् पश्चात् पठन् घृतवतीं (७)पुनः। मसूरपिष्टेनोद्वर्त्य अतो देवेति(८) कीर्त्तयन्। क्षालयेदुष्णतोयेन सप्त तेऽग्नेति(९) देशिकः। द्रुपदादि(१०)वेत्यनुलिम्पेदापो हि ष्ठेति (११)सेचयेत्। नदीजैस्तीर्थजैः स्नानं पावमानीति(१२) रत्नजैः। समुद्रं गच्छ (१३) चन्दनैस्तीर्थमृत्कलसेन च। शन्नो देवीः(१४) स्नापयेच्च गायत्र्याप्युष्णवारिणा। पञ्चमृद्भिर्हिरण्येति (१५) स्नापयेत्परमेश्वरम्। सिकताद्भिरिमं मेति(१६) वल्मीकोदघटेन च। तद्विष्णोरित्यों (१७) षध्यद्भिर्या ओषधीति (१८) मन्त्रतः। यज्ञायज्ञेति (१९) काषायैः पञ्चभिर्गव्यकैस्ततः। पयः पृथिव्यां (२०) मन्त्रेण याः फलिनी (२१) फलाम्बुभिः। विश्वतश्चक्षुः (२२) सौम्येन पूर्वेण कलसेन च। सोमं राजानमित्येव (२३) विष्णोरराटं (२४) दक्षतः। हंसः शुचिः (२५) पश्चिमेन कुर्यादुद्वर्तनं हरेः। मूर्द्धानन्दिवो (२६) मन्त्रेण धात्रीमांसीं च के ददेत्। मानस्तोकेति (२७) मन्त्रेण गन्धद्वारेति (२८) गन्धकैः। इदमापेति (२९) च घटैरेकाशीतिपदस्थितैः। एह्येहि भगवन्! विष्णो! लोका-